

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา จังหวัดตรัง” มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ประเภทและแบบการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร
4. เครื่องมือวิจัยและวิธีการสร้าง
5. การรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเภทและแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม วัดก่อน และวัดหลังการทดลอง (Randomized Pretest-Posttest Control Group Design) แบบมีการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม (Random Assignment) ซึ่งมีแบบการวิจัย ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงรูปแบบการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	Pretest	Treatment	Posttest
กลุ่มทดลอง R	T ₁	X	T ₂
กลุ่มควบคุม R	T ₁	~X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

R	แทน	การสุ่มนักเรียนเข้ากลุ่ม
T ₁	แทน	การวัดก่อนการทดลอง (Pretest)
T ₂	แทน	การวัดหลังการทดลอง (Posttest)
X	แทน	การได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม ยุติธรรม
~X	แทน	การได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชุดกิจกรรม แนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 250 คน

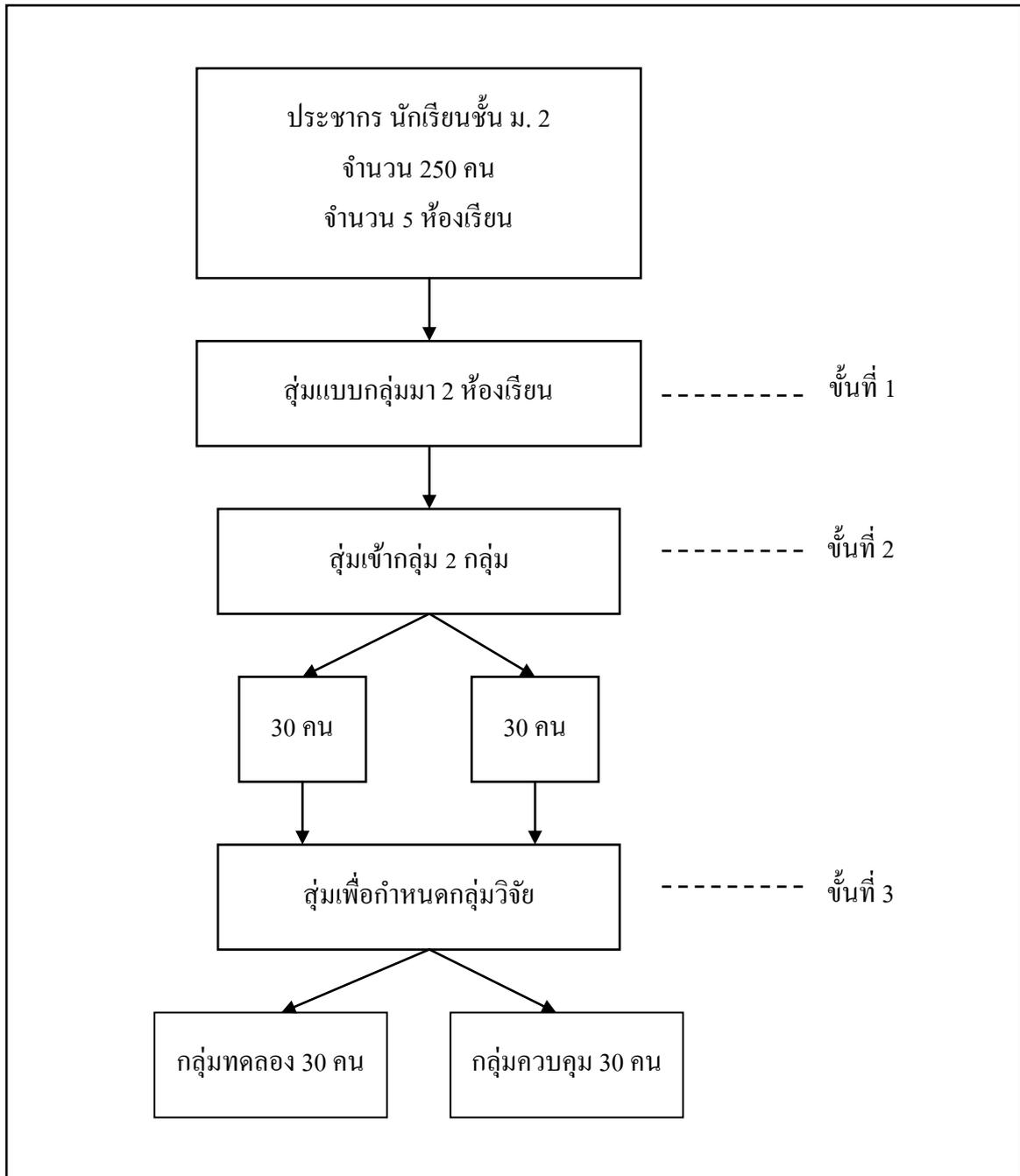
2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนตรังคริสเตียนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 5 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 250 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 60 คน ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.2.1 การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นการสุ่มห้องเรียน มา 2 ห้องเรียน ซึ่งทุกห้องเรียนมีนักเรียนคละกัน และมีลักษณะใกล้เคียงกันที่เป็นตัวแทนของประชากรได้

2.2.2 การสุ่มเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เป็นการสุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนเข้ากลุ่มวิจัย 2 กลุ่ม ได้นักเรียนกลุ่มละ 30 คน

2.2.3 การสุ่มเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยจับสลากกลุ่มวิจัย เพื่อกำหนดให้เป็น กลุ่มทดลองหนึ่งกลุ่ม นักเรียนจำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม นักเรียนจำนวน 30 คน ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัย ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการกำหนดกลุ่มวิจัย

3. ตัวแปรและนิยามปฏิบัติการของตัวแปร

3.1 ตัวแปร

3.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1) *ตัวแปรอิสระจัดกระทำ* คือ การได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรม

2) *ตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุผล* ได้แก่

(1) ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

(2) ภูมิหลังทางชีวสังคม คือ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และรายได้ของครอบครัว

3.1.2 *ตัวแปรตาม* คือ พฤติกรรมยูติธรรม

3.2 นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

3.2.1 *ตัวแปรอิสระ* ตัวแปรอิสระ มี 3 กลุ่ม คือ ตัวแปรอิสระจัดกระทำ คือ การได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรม ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน และตัวแปรภูมิหลังทางชีวสังคม ตัวแปรเหล่านี้มีความหมาย และมีวิธีการวัด ดังต่อไปนี้

1) *การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรม* หมายถึง การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรม สำหรับใช้กับกลุ่มทดลอง โดยชุดกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว จำนวน 10 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลาดำเนินกิจกรรม 60 นาที ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรมมุ่งเน้นการพัฒนา 4 องค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ของพฤติกรรมยูติธรรม คือ (1) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการเคารพสิทธิในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น (2) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้อื่น (3) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน และ (4) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ตัวแปรนี้มี 2 ค่า คือ การได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรมกับการได้ใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ

2) *ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน* หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกล สามารถอดได้ รอได้อย่างเหมาะสม การเห็นผลดีหรือผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถวางแผนปฏิบัติตนเพื่อรองรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และความสามารถละเว้นการปฏิบัติเพื่อผลที่ดีกว่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตัวแปรนี้วัดโดย “แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน” (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการคาดการณ์ไกล”)

ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย จำนวน 20 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนรวมมาก แสดงว่าเป็นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่นสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อย

3) ภูมิหลังทางชีวสังคม ประกอบด้วย

(1) เพศ หมายถึง รูปลักษณะที่บ่งบอกความเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
 (2) ผลการเรียนเฉลี่ย หมายถึง ระดับความสามารถในการเรียนรู้หรือสติปัญญาของบุคคล ที่ได้รับอิทธิพลมาจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียนในปีการศึกษา 2552 นำมาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มต่ำ และกลุ่มสูง กำหนดให้นักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.49 ลงมา เป็นผู้ที่มีการเรียนเฉลี่ยต่ำ และนักเรียนที่มีผลการเรียนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป เป็นผู้ที่มีการเรียนเฉลี่ยสูง

(3) รายได้ของครอบครัว หมายถึง ปริมาณรายได้ทั้งหมดที่สมาชิกในครอบครัวได้รับในหนึ่งเดือน นำมาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ รายได้ต่ำ และรายได้สูง กำหนดให้นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท เป็นผู้ที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ และนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป เป็นผู้ที่ครอบครัวมีรายได้สูง

3.2.2 ตัวแปรตาม ตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้ คือ พฤติกรรมยุติธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึง (1) การเคารพสิทธิในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น (2) การยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้อื่น (3) การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน และ (4) การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมยุติธรรมทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคม

ตัวแปรตามนี้พัฒนาโดยการได้ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม แล้ววัดโดยแบบวัดพฤติกรรมยุติธรรม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามนี้แหละจัน”) แบบมาตราประมาณค่า 6 ระดับ จากจริงที่สุดถึงไม่จริงเลย จำนวน 30 ข้อ ผู้ที่ได้คะแนนรวมมาก แสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมยุติธรรมสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อย

4. เครื่องมือการวิจัยและวิธีการสร้าง

4.1 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

4.1.1 เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง มี 2 ประเภท ได้แก่

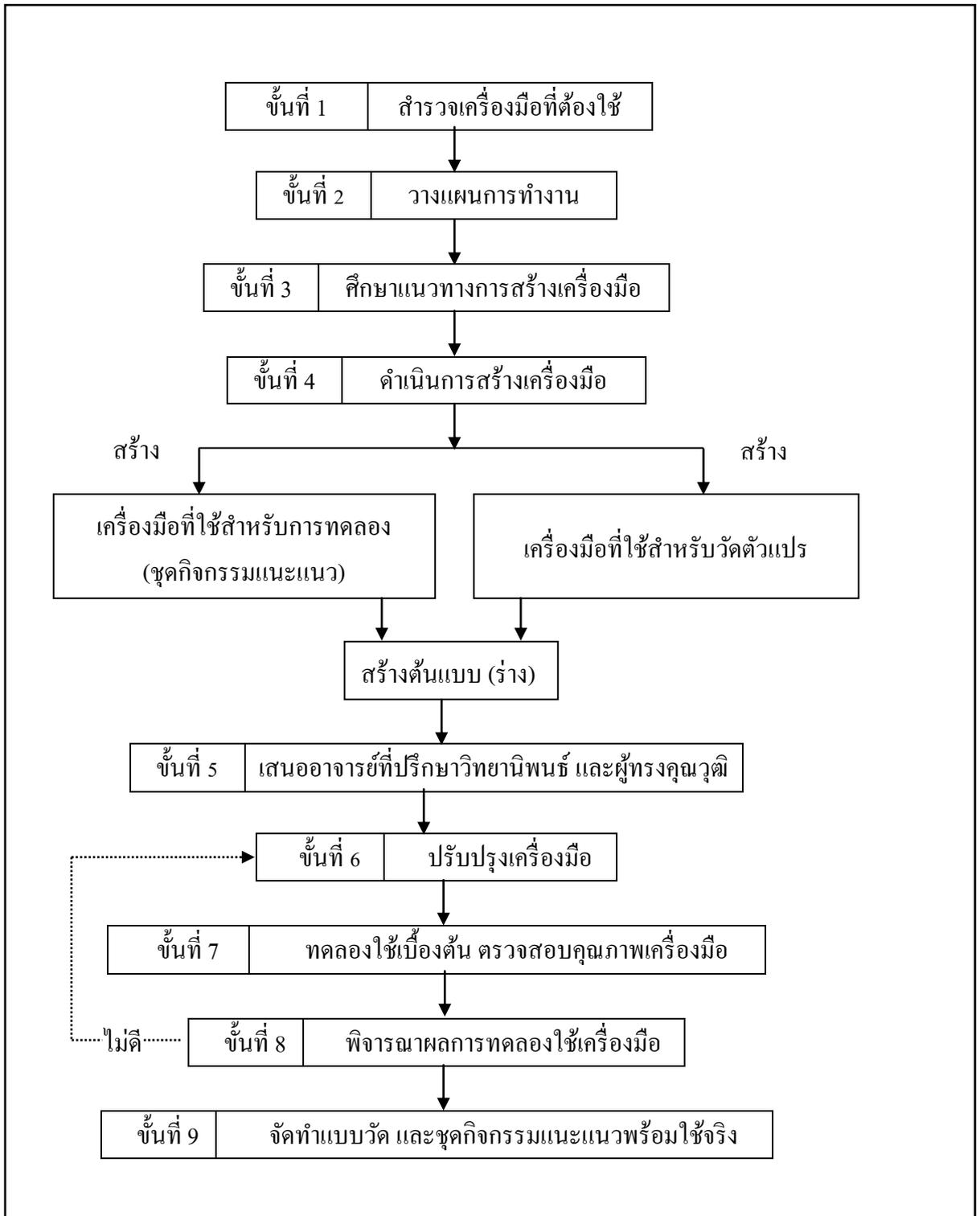
- 1) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม (ใช้กับกลุ่มทดลอง)
จำนวน 10 กิจกรรม
- 2) กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว - สังคม
(ใช้กับกลุ่มควบคุม) จำนวน 10 กิจกรรม

4.1.2 เครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดตัวแปร มี 3 แบบวัด ได้แก่

- 1) แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป”)
- 2) แบบวัดพฤติกรรมยุคธรรม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามนี้แหละฉัน”)
- 3) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการคาดการณ์ไกล”)

4.2 วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว - สังคม ทั้งเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง และเครื่องมือสำหรับวัดตัวแปร มีวิธีการสร้าง ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

วิธีการสร้างเครื่องมือวิจัย จากภาพที่ 3.2 มี 9 ชั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชั้นที่ 1 สำรวจเครื่องมือที่ต้องใช้ ผู้วิจัยสำรวจเครื่องมือที่ต้องใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีเครื่องมือที่ต้องใช้ 2 ประเภท

ประเภทแรก คือ เครื่องมือที่ใช้สำหรับการทดลอง คือ ชุดกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรม 1 ชุด จำนวน 10 กิจกรรม และกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ 10
กิจกรรม

ประเภทที่สอง คือ เครื่องมือวัดตัวแปร ได้แก่ แบบวัด 3 แบบวัด คือ
แบบวัดพฤติกรรมยูติธรรม แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน และแบบสอบถามภูมิหลัง
ทางชีวสังคม

ชั้นที่ 2 วางแผนการทำงาน ผู้วิจัยได้วางแผน และกำหนดขั้นตอนการสร้าง
เครื่องมือ ซึ่งมีขั้นตอนหลัก 7 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือ 2) ดำเนินการสร้าง
เครื่องมือ (ฉบับร่าง) 3) ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ 4) พิจารณา
เครื่องมือ 5) ปรับปรุง ทดลองใช้เบื้องต้นและตรวจสอบคุณภาพ 6) พิจารณาผลการทดลองใช้
เบื้องต้น และ 7) จัดทำแบบวัดและชุดกิจกรรมแนะแนวพร้อมใช้จริง

ชั้นที่ 3 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และ
ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสวงหารูปแบบและแนวทางการสร้างเครื่องมือ ที่ใช้สำหรับการ
ทดลอง และเครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดตัวแปร จากนั้นนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ไปปรึกษากับ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ และเหมาะสม สำหรับใช้ในการวิจัย
ในครั้งนี้

ชั้นที่ 4 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ประการที่หนึ่ง ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบวัดพฤติกรรมยูติธรรม (หรือ
เรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามนี้แหละฉัน”) ผู้วิจัยเขียนนิยามปฏิบัติการของตัวแปรให้ชัดเจน
และครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญอย่างครบถ้วน สร้างผังตัวแปร โดยพิจารณาว่า ตัวแปรนั้นมี
องค์ประกอบอะไรบ้าง จะวัดด้วยคำถามกี่ข้อ เป็นข้อบวกกี่ข้อ เป็นข้อลบกี่ข้อ แล้วเขียนข้อคำถาม
ตามผังตัวแปร และนิยามปฏิบัติการ นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดลักษณะ
มุ่งอนาคตและควบคุมตน (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการคาดการณ์ไกล”) และ
แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป”) เพื่อวัด
ตัวแปรสมทบซึ่งนำมาศึกษาเพิ่มเติมด้วย

ประการที่สอง ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยูติธรรม
จำนวน 10 กิจกรรม สำหรับใช้กับกลุ่มทดลอง โดยชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม

ยุทธธรรมจะครอบคลุมทั้งพฤติกรรมยุทธธรรมในครอบครัว ในโรงเรียน และในสังคม รูปแบบของแต่ละกิจกรรมมีดังนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) แนวคิด 3) วัตถุประสงค์ 4) ขั้นตอนกิจกรรม มี 3 ขั้นตอน คือ **ขั้นที่ 1** ขั้นนำ เป็นขั้นที่ครูเตรียมความพร้อม เร้าความสนใจของนักเรียนที่จะร่วมกิจกรรม และเชื่อมโยงเข้าสู่กิจกรรมหลัก **ขั้นที่ 2** ขั้นกิจกรรมหลัก เป็นขั้นดำเนินกิจกรรมหลัก **ขั้นที่ 3** ขั้นสรุป เป็นการสรุปสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรม กระตุ้น จูงใจ และโน้มน้าวให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน 5) สื่อ - อุปกรณ์ และ 6) การประเมินผล ส่วนกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ จำนวน 10 กิจกรรม สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว - สังคม ของอังคณา เมตุลา (2546) และวัชรียา แจ่มใส (2552) นำมาใช้กับกลุ่มควบคุม

การสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุทธธรรม ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ของพฤติกรรมยุทธธรรม คือ (1) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการเคารพสิทธิในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น (2) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้อื่น (3) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน และ (4) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ผู้วิจัยได้นำแนวคิด หลักการ และทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนำหลักการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ของ ทิศนา แจ่มมณี (2545: 142 - 144) มาปรับใช้ในแต่ละกิจกรรม มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ สรุปได้ดังนี้

1) ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Active Participation = Ac) โดยให้นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง และมีชีวิตชีวา 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction = G) โดยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม และเรียนรู้จากกลุ่ม 3) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ (Experiential Learning = E) โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือมีประสบการณ์ 4) เน้นกระบวนการ (Process - Oriented = P) โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และผลงาน 5) เน้นการนำความรู้ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge = Ap) โดยการจูงใจให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำ เครื่องมือฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณา และขอคำแนะนำด้านรูปแบบ เนื้อหาสาระ และวิธีการ หลังจากนั้นนำเครื่องมือฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาดังนี้

1) แบบวัด พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาจากความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด ความเหมาะสมด้านภาษา และลักษณะข้อคำถาม

2) ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม โดยพิจารณาความตรงด้านเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม ขั้นตอน และวิธีการ

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงเครื่องมือ ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิไปดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือ

ขั้นที่ 7 ทดลองใช้เบื้องต้น (try out) และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การทดลองใช้เครื่องมือเบื้องต้น ได้แก่ ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม และแบบวัดพฤติกรรมยุคธรรม โดยทดลองใช้เบื้องต้นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสภาราชนิ จังหวัดตรัง จำนวน 40 คน

ขั้นที่ 8 พิจารณาผลการทดลองใช้เครื่องมือ เครื่องมือที่เป็นแบบวัด ผู้วิจัยนำผลการทดลองใช้เครื่องมือเบื้องต้นมาวิเคราะห์ ประเมิน และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (item-total correlation) สำหรับการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือทั้งฉบับ ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) แล้วเลือกข้อที่มีคุณภาพรายข้อ และทั้งฉบับที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 304 - 317) กล่าวว่า “ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบวัดที่มีคุณภาพควรมีค่าระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ (item-total correlation) หรือค่า r ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) มีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป” ส่วนเครื่องมือที่เป็นชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรม เลือกกิจกรรมไว้ 10 กิจกรรม ผู้วิจัยพิจารณาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรมแล้วนำไปปรับปรุงให้มีคุณภาพเพื่อการใช้จริง ส่วนกิจกรรมแนะแนวของกลุ่มควบคุม มี 10 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัว - สังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกจากกิจกรรมแนะแนวที่มีผู้สร้างไว้แล้วมาใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 9 จัดทำแบบวัดและชุดกิจกรรมพร้อมใช้จริง เมื่อปรับปรุงเครื่องมือที่เป็นแบบวัดและชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรมที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงจนเป็นที่พอใจแล้ว ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือทั้งหมดมารวบรวม และจัดพิมพ์เป็นเล่ม มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเพื่อใช้จริง แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน จำนวน 1 ชุด ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป”) ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมยุคธรรม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามนี้แหละจัน”) จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการคาดการณ์ไกล”) จำนวน 20 ข้อ ส่วนชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรม

ยุติธรรม จำนวน 10 กิจกรรม (ใช้กับกลุ่มทดลอง) และ กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ ด้านส่วนตัว - สังคม
จำนวน 10 กิจกรรม (ใช้กับกลุ่มควบคุม)

4.3 ลักษณะของเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นมา 2 ลักษณะ คือ

4.3.1 เครื่องมือที่เป็นแบบวัด ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมยุติธรรม และแบบวัด

ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน

1) ลักษณะของแบบวัดพฤติกรรมยุติธรรม แบบวัดพฤติกรรมยุติธรรม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามนี้แหละฉัน”) ประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า รวม 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีทั้งข้อคำถามที่เป็น ข้อความทางบวกและข้อคำถามที่เป็นข้อความทางลบ สำหรับข้อความทางบวก ผู้ที่ตอบว่า “จริง ที่สุด” จะได้ 6 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 1 คะแนน ส่วนข้อความทางลบ ผู้ที่ตอบว่า “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 6 คะแนน ช่วงคะแนนเป็น ได้ตั้งแต่ 30 - 180 คะแนน ผู้ที่ได้ คะแนนรวมตั้งแต่ 30 - 105 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมยุติธรรมต่ำ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวม ตั้งแต่ 106 - 180 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมยุติธรรมสูง แบบวัดนี้มีค่าคุณภาพดัง รายละเอียดต่อไปนี้ 1) คุณภาพของแบบวัดรายข้อกับทั้งฉบับ (r) อยู่ระหว่าง .19 ถึง .74 ค่าความ เทียงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha -Coefficient) เท่ากับ .89 2) คุณภาพของแบบวัดราย ด้าน ในด้านครอบครัว (r) อยู่ระหว่าง .24 ถึง .66 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha -Coefficient) เท่ากับ .79 3) คุณภาพของแบบวัดรายด้าน ในด้านโรงเรียน (r) อยู่ระหว่าง .29 ถึง .54 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha -Coefficient) เท่ากับ .77 และ 4) คุณภาพของแบบวัดรายด้าน ในด้านสังคม (r) อยู่ระหว่าง .18 ถึง .68 ค่าความเที่ยงหาโดยวิธี สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha -Coefficient) เท่ากับ .74 แบบวัดพฤติกรรมยุติธรรมนี้ในชุดที่ให้ นักเรียนตอบใช้ชื่อว่า “แบบสอบถามนี้แหละฉัน” ตัวอย่างแบบวัดมีดังนี้

ตัวอย่าง แบบวัดพฤติกรรมยุติธรรม (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามนี้แหละนั่น”)

“แบบสอบถามนี้แหละนั่น”

คำชี้แจง ขอให้ให้นักเรียนอ่านแต่ละข้อความอย่างตั้งใจ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบน
 ..... เหนือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียว ที่ตรงกับความเป็นจริงของ
 นักเรียนมากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. ฉันเคารพการกระทำของสมาชิกในครอบครัวทุกคน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง

เลข

2. ฉันเคารพสิทธิส่วนบุคคลของสมาชิกในครอบครัว เฉพาะเวลาอยู่ที่บ้าน

.....	.....	.....	.....	.....	.....
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง

เลข

2) ลักษณะของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แบบวัดลักษณะ
 มุ่งอนาคตและควบคุมตน (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการคาดการณ์ไกล”)
 ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบมาตราประมาณค่า รวม 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง
 “ไม่จริงเลย” มีทั้งข้อคำถามที่เป็นข้อความทางบวก และข้อคำถามที่เป็นข้อความทางลบ สำหรับ
 ข้อความทางบวก ผู้ที่ตอบว่า “จริงที่สุด” จะได้ 6 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 1 คะแนน ส่วน
 ข้อความทางลบ ผู้ที่ตอบว่า “จริงที่สุด” จะได้ 1 คะแนน ถึง “ไม่จริงเลย” ได้ 6 คะแนน ช่วงคะแนน
 ของแบบวัดเป็นได้ตั้งแต่ 20 - 120 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 20 - 70 คะแนน แสดงว่าเป็นผู้ที่
 มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนต่ำ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมตั้งแต่ 71 - 120 คะแนน แสดงว่าเป็น
 ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูง แบบวัดนี้มีค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับ
 คะแนนรวมทั้งฉบับ (r) ตั้งแต่ .25 ถึง .55 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) เท่ากับ .79 ตัวอย่างแบบวัด
 มีดังนี้

ตัวอย่าง แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและความมุ่งมั่น (หรือเรียกในอีกชื่อหนึ่งว่า “แบบสอบถามการคาดการณ์ไกล”)

“แบบสอบถามการคาดการณ์ไกล”

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านแต่ละข้อความอย่างตั้งใจ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงบน
..... เหนือ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เพียงระดับเดียว ที่ตรงกับความเป็นจริงของ
นักเรียนมากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. ฉันจะปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเอง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย เอาไว้ใช้อุปกรณ์การเรียน

.....
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

2. ฉันจะปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุผลสำเร็จโดยไม่ย่อท้อ

.....
จริงที่สุด   จริง   ก่อนข้างจริง   ก่อนข้างไม่จริง   ไม่จริง   ไม่จริงเลย

3) ลักษณะของแบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำภูมิหลังทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ผลการเรียนเฉลี่ย และรายได้ของครอบครัว ของนักเรียนมาศึกษาร่วมด้วย แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยคำถาม 4 ข้อ แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคมนี้ในชุดที่ให้นักเรียนตอบใช้ชื่อว่า “แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม ตลอดจนนำหลักการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ของ ทิศนา แจมมณี (2545: 142 - 144) มาใช้ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ สรุปได้ ดังนี้ 1) ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Active Participation = Ac) โดยให้นักเรียนทุกคนร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง และมีชีวิตชีวา 2) ยึดกลุ่มเป็นแหล่งความรู้สำคัญ (Group Interaction = G) โดยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม และเรียนรู้จากกลุ่ม 3) ยึดการค้นพบด้วยตนเองเป็นวิธีการสำคัญในการเรียนรู้ (Experiential Learning = E) โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติหรือมีประสบการณ์ 4) เน้นกระบวนการ (Process – Oriented = P) โดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และผลงาน 5) เน้นการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (Application of Knowledge = Ap) โดยการจูงใจให้นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังนำเทคนิค/วิธีการที่หลากหลายมาใช้ ได้แก่ การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การศึกษากรณีตัวอย่าง และการฝึกพฤติกรรม ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
<i>ปฐมนิเทศ</i>			
1	“ล่าลายเซ็น”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ : 1. มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นได้ 2. สรุปความหมาย ความสำคัญ และลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรมยุติธรรมได้ 3. แสดงออกถึงความสนใจ และมีความพร้อมในการทำกิจกรรมครั้งต่อไปจนครบทุกกิจกรรม	- การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
องค์ประกอบที่ 1 พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการเคารพสิทธิในความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น			
2	“เธอจะ เชื่อไหม”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. สรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของการเคารพ ในสิทธิของผู้บริโภคได้ 2. แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิของผู้บริโภคได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การศึกษา กรณีตัวอย่าง - การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม
3	“ขอสิทธิ ของเธอ”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. อธิบาย หรือยกตัวอย่างความสำคัญของการ แสดงความเคารพในสิทธิของผู้อื่น และการไม่ ละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้ 2. แสดงออกถึงการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำหรือ ตัวแทนได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การศึกษา กรณีตัวอย่าง - การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม
องค์ประกอบที่ 2 พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรม ของผู้อื่น			
4	“เหตุผลเป็น ใหญ่ อารมณ์ เป็นรอง”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. อธิบาย และยกตัวอย่างความสำคัญของการ ยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และ พฤติกรรมของผู้อื่นได้ 2. แสดงออกถึงการยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้อื่นได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การอภิปราย - การแสดง บทบาทสมมติ - การฝึก พฤติกรรม

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
5	“ความจริงกับ ความรู้สึก”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. สรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของการยอมรับ ในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของ ผู้อื่นได้ 2. แสดงออกถึงการยอมรับในความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้อื่นได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การศึกษา กรณีตัวอย่าง - การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม
องค์ประกอบที่ 3 พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน			
6	“เสมอภาค คู่สันติภาพ”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. อธิบาย และยกตัวอย่างความสำคัญของการ ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันได้ 2. แสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การศึกษา กรณีตัวอย่าง - การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม
7	“คน เหมือนกัน”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. สรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของการปฏิบัติ ต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันได้ 2. แสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกันได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
องค์ประกอบที่ 4 พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับ ความเป็นจริงและเหตุผล			
8	“เป่าบู่เงิน เทพ ผู้ทรงธรรม”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. สรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของการปฏิบัติ อย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและ เหตุผลได้ 2. แสดงออกถึงการปฏิบัติอย่างเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผลได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การแสดง บทบาทสมมติ - การศึกษา กรณีตัวอย่าง - การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม
9	“นักกฎหมาย เพื่อ คนยากไร้”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. สรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของการปฏิบัติ อย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและ เหตุผลได้ 2. แสดงออกถึงการปฏิบัติอย่างเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผลได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การศึกษา กรณีตัวอย่าง - การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ลำดับที่ ของกิจกรรม	ชื่อกิจกรรม	วัตถุประสงค์	เทคนิค/วิธีการ
<i>ปัจฉิมนิเทศ</i>			
10	“คำสัญญา”	เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียน สามารถ : 1. สรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของพฤติกรรม ยูติธรรมในครอบครัว โรงเรียน และสังคมได้ 2. เสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรม ยูติธรรมได้ 3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป ประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	- การอภิปราย - การฝึก พฤติกรรม

ตัวอย่าง กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุคธรรมในชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
พฤติกรรมยุคธรรม

กิจกรรมที่ 8

ชื่อกิจกรรม “เปาบุ้นจิ้น เทพผู้ทรงธรรม”

เวลา 60 นาที

ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/วัยรุ่น อายุ 13 - 15 ปี

ขนาดของกลุ่ม 30 - 40 คน

แนวคิด

การที่สมาชิกในสังคมปฏิบัติอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ทำให้สังคมและประเทศชาติมีความเป็นระเบียบ สงบเรียบร้อย และพัฒนาไปอย่างมั่นคง

วัตถุประสงค์ เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว นักเรียนสามารถ :

1. สรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของการปฏิบัติอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผลได้
2. แสดงออกถึงการปฏิบัติอย่างเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผลได้
3. เสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ชี้นำ (5 นาที)

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับบุคคลที่มีพฤติกรรมพลเมืองดี ที่เป็นตัวแบบที่ดี และสมควรยกย่อง เช่น คนที่ปฏิบัติอย่างเที่ยงตรงจากหนังสือพิมพ์หรือโทรทัศน์ คนในชุมชน ศิษย์เก่า เพื่อนนักเรียน เป็นต้น ในเวลา 5 นาที (Ac, E)

2. ขั้นกิจกรรมหลัก (45 นาที)

2.1 ให้นักเรียนแข่งกันยกตัวอย่างบุคคลที่นักเรียนชื่นชมหรือประทับใจมากที่สุดที่ประพฤติปฏิบัติอย่างเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล แล้วเล่าเรื่องราวสั้น ๆ ว่าบุคคลนั้นเป็นใคร ปฏิบัติตัวอย่างใด และเขาแสดงพฤติกรรมอย่างไรบ้าง จึงทำให้นักเรียนชื่นชมหรือประทับใจ ในเวลา 5 นาที (Ac, E, P)

2.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่มย่อย โดยการจับสลากบัตรอักษรภาษาอังกฤษ “T-R-U-T-H” นักเรียนคนใดที่จับได้บัตรอักษรเดียวกันให้จับกลุ่มด้วยกัน ฝึกนักเรียนให้ออกเสียงคำ “TRUTH” และให้นักเรียนอาสาแปลความหมาย ครูเชิญชวนให้นักเรียนปรบมือให้กับนักเรียนที่แปลความหมายได้ถูกต้องและเร็วที่สุด ครูเฉลยคำแปล “TRUTH” แปลว่า “ความจริง” และให้นักเรียนดูภาพตัวละครจากละคร เรื่อง “เปาบุ้นจิ้น เทพผู้ทรงธรรม” และศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง “เปาบุ้นจิ้น เทพผู้ทรงธรรม” ให้นักเรียนอภิปรายว่า พฤติกรรมใดบ้าง ที่ควรเป็นตัวแบบหรือเป็นแบบอย่างสำหรับนักเรียนวัยรุ่นในการปฏิบัติ ให้เขียนลงในกระดาษที่แจกให้ ในเวลา 10 นาที (Ac, G, P)

2.3 ครูให้แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง “เปาบุ้นจิ้น เทพผู้ทรงธรรม ตอน ลูกยอดคตัญญู” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มย่อยแสดง กลุ่มละ 6 นาที (Ac, G, E, P)

3. ชั้นสรุป (10 นาที)

3.1 ให้นักเรียนสรุป และยกตัวอย่างความสำคัญของการปฏิบัติอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล ในเวลา 3 นาที (Ac, Ap)

3.2 ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแสดงตัวอย่างเกี่ยวกับการปฏิบัติอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริง และเหตุผล ครูเชิญชวนให้นักเรียนปรบมือแสดงการยอมรับ และชื่นชมในการแสดงออกที่ถูกต้อง และเหมาะสม ในเวลา 4 นาที (Ac, G, Ap)

3.3 ให้นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ในเวลา 3 นาที (Ac, Ap)

สื่อ/อุปกรณ์

1. ภาพตัวละครจาก เรื่อง “เปาบุ้นจิ้น เทพผู้ทรงธรรม”
2. กรณียตัวอย่าง เรื่อง “เปาบุ้นจิ้น เทพผู้ทรงธรรม”
3. บทบาทสมมติ เรื่อง “เปาบุ้นจิ้น เทพผู้ทรงธรรม ตอน ลูกยอดกตัญญู”

การประเมินผล ประเมินตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ดังนี้

1. สังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ และการแสดงออกถึงการปฏิบัติอย่างเที่ยงตรงสอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล

2) **ลักษณะของกิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ** จำนวน 10 กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว - สังคม (ใช้กับกลุ่มควบคุม) ผู้วิจัยนำกิจกรรมแนะแนวที่ผู้อื่นสร้างไว้แล้วมาใช้ ได้แก่ 1) “มารู้จักตัวเองกันเถอะ” 2) “ฉันพบแล้ว” 3) “ฉันนี่ดีดี” 4) “ฝันให้ไกลไปให้ถึง” 5) “ความสำเร็จไม่เกินเอื้อม” 6) “ฉันไม่เบียดเบียน” 7) “วาที่ความคิด” 8) “ใจดวงนี้ยินดีเพื่อเธอ” 9) “น้ำคำ น้ำนงค์ น้ำกรด” 10) “ใจฉันใจเธอ”

ตัวอย่าง กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ

กิจกรรมที่ 6 การเคารพสิทธิผู้อื่น	
ระดับ/วัยของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ช่วงชั้นที่ 3	ขนาดของกลุ่มประมาณ 30 คน
1. ชื่อกิจกรรม “ฉันไม่เบียดเบียน”	เวลา 60 นาที
2. แนวคิด การได้รับรู้พฤติกรรม และผลของการไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ทำให้เราเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่ได้รับความสะดวก รื่นเริง ถูกเอาเปรียบ เบียดเบียน และสะท้อนความรู้สึก ถ้าเป็นตัวเราที่ถูกเอาเปรียบ เบียดเบียนบ้าง จะช่วยให้ตระหนักถึงคุณค่าของการเบียดเบียนผู้อื่น พร้อมเกิดแรงจูงใจที่จะนำไปปฏิบัติ และพัฒนาตนเองต่อไป	
3. วัตถุประสงค์ 3.1 เพื่อให้ให้นักเรียนระบุพฤติกรรม ผล และคุณค่าของการไม่เบียดเบียนผู้อื่น ได้ 3.2 เพื่อให้นักเรียนสามารถสรุปแนวทางการปฏิบัติตนไม่ให้เบียดเบียนผู้อื่น ได้	
4. ขั้นตอนกิจกรรม 4.1 ขี่นำ 1) ครูนำภาพวาดหรือรูปภาพสถานการณ์จากหนังสือพิมพ์ หรือจากวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ “การเบียดเบียนผู้อื่น” ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบคำถามจากภาพ 2) ครูสนทนาต่อถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมปัจจุบัน ที่มีการเบียดเบียน การเอาเปรียบซึ่งกันและกัน เช่น การถูกแซงคิวขณะเข้าแถวซื้ออาหาร การยืมของผู้อื่นไปใช้แล้วไม่นำไปคืน การเป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว การไม่ล่วงละเมิดสิ่งของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต เป็นต้น 3) ครูถามกับนักเรียนต่อไปว่า นักเรียนเคยทำพฤติกรรมในลักษณะนี้หรือไม่ โดยครูสุ่มถามนักเรียน 2 - 3 คน ว่าเคยทำพฤติกรรมในลักษณะที่เบียดเบียนผู้อื่นอย่างไรบ้าง และนักเรียนคิดว่าอยากปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากสิ่งที่เคยทำที่แสดงถึงการไม่เบียดเบียนผู้อื่นอย่างไร โดยให้เพื่อน ๆ ช่วยกันเสนอแนะได้	
4.2 ขี่ดำเนินกิจกรรม 1) นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 10 คน โดยใช้วิธีจับสลากชื่อดอกไม้ที่เตรียมไว้ และให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากสถานการณ์ เพื่อร่วมอภิปราย และสรุปผลลงในกระดาษชาร์ตที่แจกให้ กลุ่มละ 1 แผ่น พร้อมอุปกรณ์การเขียน คือ สีเมจิก กลุ่มละ 1 กล่อง ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มดอกกุหลาบ เรื่อง “อย่าทำเลย” - กลุ่มดอกมะลิ เรื่อง “ใครคือผู้เบียดเบียน” - กลุ่มดอกบัว เรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกัน” 2) ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการดำเนินงานกลุ่ม และให้เพื่อน ๆ กลุ่มอื่น ๆ เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมได้ แล้วนำกระดาษชาร์ตไปติดไว้บริเวณรอบห้องตามที่ครูกำหนด	

4.3 ขั้นสรุปกิจกรรม

1) นักเรียนช่วยกันสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จากสถานการณ์ทั้ง 3 เรื่อง โดยครูใช้คำถามนำแต่ละสถานการณ์ ดังนี้

- ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ นักเรียนจะอย่างไร
- นักเรียนต้องการแก้ไขตนเองด้านการไม่เบียดเบียนผู้อื่นอย่างไร
- ถ้าไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติตามจะเกิดผลต่อตนเอง และผู้อื่นอย่างไร

2) ครูสรุปเพิ่มเติม ดังนี้

1) สนับสนุนให้นักเรียนนำไปปฏิบัติตน โดยร่วมกันรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้เพื่อน ๆ และคนอื่น ๆ ได้ปฏิบัติในการไม่เบียดเบียนทั้งตนเอง และผู้อื่น พร้อมเสนอแนะให้ช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่น ปฏิบัติตาม เช่น การจัดป้ายนิเทศ การประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย การติดป้ายคำขวัญ การบอกกล่าว เตือน เป็นต้น

2) ผลดีของการไม่เบียดเบียนผู้อื่น เป็นการแสดงถึงพฤติกรรมในการเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลดีทั้งตนเองและผู้อื่น ดังนี้

- เป็นผู้มีระเบียบวินัยในตนเอง
- รู้สิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น
- เป็นที่รักใคร่ของคนอื่น
- ไม่ทำผิดกฎกติกาของสังคม
- เป็นแบบอย่างที่ดีของคนอื่น
- เป็นที่ยอมรับของสังคม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นต้น

5. สื่อและอุปกรณ์

- 5.1 สลากชื้อดอกไม้ในการแบ่งกลุ่ม
- 5.2 สถานการณ์ 3 เรื่อง
- 5.3 กระดาษชาร์ทสี 3 แผ่น
- 5.4 ปากกาสีเมจิก 3 กล้อง
- 5.5 กระดาษขาว

6. ชิ้นประเมินผล

- 6.1 สังเกตจากการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการอภิปรายกลุ่ม
- 6.2 ตรวจสอบข้อมูลผลงานกลุ่มจากสถานการณ์เรื่อง “อย่าทำเลย” “ใครเบียดเบียน” “ร่วมด้วยช่วยกัน”
- 6.3 การสรุปแนวทางในการปฏิบัติตนในการไม่เบียดเบียนผู้อื่น

5. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

5.1 ก่อนการทดลอง

ให้นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบวัด ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมยุติธรรม จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน จำนวน 20 ข้อ ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมทำแบบวัดตอนที่ 1 แบบสอบถามภูมิหลังทางชีวสังคม จำนวน 4 ข้อ และตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรมยุติธรรม จำนวน 30 ข้อ

5.2 ดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาพฤติกรรมยุติธรรม จำนวน 10 กิจกรรม ใช้เวลา 10 ชั่วโมง เป็นเวลา 10 วัน กับกลุ่มทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมแนะแนวอื่น ๆ จำนวน 10 กิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัว - สังคม โดยทำกิจกรรมทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในวัน และเวลาเดียวกัน ใช้สถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน อีกทั้งยังสุ่มผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัยโดยวิธีจับสลาก เพื่อกำหนดให้ดำเนินกิจกรรมจำนวนใกล้เคียงกันทั้งในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 การดำเนินการทดลอง

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อกิจกรรม กลุ่มทดลอง	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมกลุ่ม ควบคุม	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม
1	5 กรกฎาคม 2553	“ล่าลายเซ็น”	ลาวัลย์	“มารู้จักตัวเอง กันเถอะ”	อาภรณ์
2	6 กรกฎาคม 2553	“เธอจะเชื่อไหม”	อาภรณ์	“ฉันพบแล้ว”	ลาวัลย์
3	7 กรกฎาคม 2553	“ขอสิทธิ์ ของเธอ”	ลาวัลย์	“ฉันนี่ดีดี”	อาภรณ์
4	8 กรกฎาคม 2553	“เหตุผลเป็นใหญ่ อารมณ์เป็นรอง”	อาภรณ์	“ฝันให้ไกล ไปให้ถึง”	ลาวัลย์
5	9 กรกฎาคม 2553	“ความจริงกับ ความรู้สึก”	ลาวัลย์	“ความสำเร็จ ไม่เกินเอื้อม”	อาภรณ์

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อกิจกรรม กลุ่มทดลอง	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมกลุ่ม ควบคุม	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม
ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ชื่อกิจกรรม กลุ่มทดลอง	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม	ชื่อกิจกรรมกลุ่ม ควบคุม	ชื่อผู้ดำเนิน กิจกรรม
6	12 กรกฎาคม 2553	“เสมอภาค สู่สันติภาพ”	อาภรณ์	“ฉันไม่ เบียดเบียน”	ลาวัลย์
7	13 กรกฎาคม 2553	“คนเหมือนกัน”	ลาวัลย์	“วาทีความคิด”	อาภรณ์
8	14 กรกฎาคม 2553	“เป่าขลุ่ย เทพผู้ทรงธรรม”	อาภรณ์	“ใจดวงนี้ ยินดีเพื่อเธอ”	ลาวัลย์
9	15 กรกฎาคม 2553	“นักกฎหมาย เพื่อคนยากไร้”	อาภรณ์	“น้ำคำ น้ำมนต์ น้ำกรด”	ลาวัลย์
10	16 กรกฎาคม 2553	“คำสัญญา”	ลาวัลย์	“ใจฉันใจเธอ”	อาภรณ์

5.3 หลังการทดลอง

สอบวัดหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 1 สัปดาห์ โดยให้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม
ทำแบบวัดพฤติกรรมยุคธรรมอีกครั้งหนึ่ง และตรวจให้คะแนนจากแบบวัด

6. สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติที่ใช้

6.1.1 **สถิติพรรณนา** ใช้วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

6.1.2 **สถิติอ้างอิง** เป็นสถิติเพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ สถิติการ
ทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และสถิติการวิเคราะห์หาความแปรปรวน
2 ทาง (2 way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และ 3

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 **วิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง** เพื่อพรรณนาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง หรือตัวแปรต่าง ๆ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

6.2.2 **วิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย** เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองกลุ่มขึ้นไป การตรวจสอบความเท่าเทียมกันของกลุ่มตัวอย่าง การเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลอง การวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบอิสระ (t-test Independent) และการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ใช้สถิติการทดสอบค่าที่แบบไม่อิสระ (t-test Dependent) ส่วนการวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 และ 3 ใช้สถิติการวิเคราะห์หาความแปรปรวน 2 ทาง (2 way ANOVA) การวิเคราะห์ทางสถิตินี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป จำนวน โดยคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล